

25. Слубський І.Й. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / І.Й. Слубський. – К., 2008. – 20 с.
26. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами: Закон від 21 грудня 2000 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 10. – Ст. 44.
27. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06 липня 1995 року // Відомості Верховної Ради України – 1995. – № 28. – Ст. 205.
28. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.
29. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України: від 11 червня 2009 року // Відомості Верховної Ради. – 2009. – № 45. – Ст. 691.
30. Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень: Закон України: від 11 червня 2009 року // Відомості Верховної Ради. – 2009. – № 45. – Ст. 692.

УДК 342.9: 346.92: 340.12

КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ

Мацелик Т.О., к.ю.н., доцент, докторант

Національний університет державної податкової служби України

У статті розглядаються питання компетенції органів публічної адміністрації, як одне із основних в юридичній науці, акцентується увага на розкритті основних складових елементів компетенції.

Ключові слова: компетенція, публічна адміністрація, предмети відання, завдання, функції.

Мацельк Т.А. КОМПЕТЕНЦИЯ ОРГАНОВ ПУБЛИЧНОЙ АДМИНИСТРАЦИИ: ПОНЯТИЕ И СТРУКТУРНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ / Национальный университет государственной налоговой службы Украины, Украина

В статье рассматриваются вопросы компетенции органов публичной администрации, как одни из основных в юридической науке, акцентируется внимание на раскрытии основных составляющих элементов компетенции.

Ключевые слова: компетенция, публичная администрация, предметы ведения, задачи, функции.

Matselyk T.O. ORGANS' JURISDICTION OF PUBLIC ADMINISTRATION: CONCEPT AND STRUCTURAL ELEMENTS / National university of DPS of Ukraine, Ukraine

The article examines questions of the competence of public administration as one of the major in legal studies, also focuses attention on the disclosure of major constituent elements of competence.

Key words: competence, public administration, competence items, tasks, functions.

Питання про компетенцію публічного органу влади належить до числа «базових» в юридичній науці. Відповідь на нього дозволяє визначити, як і якою мірою той чи інший орган публічної адміністрації виконує свою роль у державі, які його відносини з державними структурами, громадськими інститутами. Закріплення за органами публічної адміністрації як суб'єктами права визначеної компетенції є одним із способів державного регулювання їх дій, організації та упорядкування їх діяльності.

Поняття «компетенція» для органів **публічної адміністрації** є визначальним для їх характеристики як суб'єктів права, а його правильне використання в нормотворчій діяльності має досить суттєве значення для регламентації функцій цих органів, відповідно і ефективності їх діяльності.

Тим не менше теоретична його розробка не отримала ще належного рівня розвитку. Немає повної ясності навіть щодо самого поняття компетенції та її елементів.

У трактуванні компетенції спостерігаються різні підходи. Досить часто конкуруючими поняттями є права та обов'язки, повноваження, функції і предмети відання, юрисдикція, підсудність і підвідомчість. Дійсно, визначити їх співвідношення між собою за обсягом та змістом складно, до того ж для різних видів суб'єктів публічної адміністрації.

У новітніх енциклопедіях компетенція визначається як сукупність встановлених в офіційній – юридичній чи неюридичній – формі прав і обов'язків, тобто повноважень будь – якого органу або посадової особи, які визначають можливості цього органу або посадової особи приймати обов'язкові до виконання рішення, організувати та контролювати їх виконання, вживати в необхідних випадках заходи відповідальності [1, 196]. Тлумачать компетенцію і як обізнаність із чим-небудь [2, 560].

Досить часто термін «компетенція» використовується і в сучасному законодавстві. Однак легальне (законодавче) визначення цього поняття відсутнє. Так, у Конституції України цей термін зустрічається лише один раз у статті 107, де зазначається, що компетенція та функції Ради національної безпеки і оборони України визначаються законом [3]. Міститься він і в Кодексі адміністративного судочинства України. Стаття 17 зазначеного кодексу має назву «Компетенція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ»; слід звернути увагу на те, що сама глава, у якій міститься ця стаття, має назву «Адміністративна юрисдикція і підсудність адміністративних справ». Схоже формулювання статей має і Цивільний процесуальний кодекс України [4]. Натомість Господарський процесуальний кодекс України у своєму змісті містить Розділ 3 «Підвідомчість справ господарським судам. Підсудність справ» [5], і такі терміни, як компетенція та юрисдикція, у ньому не використовуються. У той же час Господарський кодекс України [6] вводить таке поняття, як «господарська компетенція органів державної влади», не розкриваючи його значення. Аналізуючи положення розпорядження Кабінету Міністрів України № 456-р від 17 березня 2010 р. «Про визначення питань, що належать до компетенції Першого віце-прем'єр-міністра України, віце-прем'єр-міністрів та Міністра Кабінету Міністрів України», можна констатувати, що мова йде саме про предмети відання цих суб'єктів.

У результаті аналізу законодавства можна зробити висновок про використання різних понять – «компетенція», «юрисдикція», для визначення аналогічних явищ, що зумовлює необхідність дослідження їх співвідношення.

Слід звернути увагу і на досить поширений в адміністративному праві термін «юрисдикція».

У Міжнародній поліцейській енциклопедії юрисдикція визначається як відправлення правосуддя, повноваження щодо розгляду справ, офіційні повноваження органів влади. У міжнародному праві – відповідає поняттю компетенції різних органів [7, 1108].

У рішенні Конституційного суду України юрисдикція судів визначається як їх повноваження вирішувати спори про право та інші правові питання [8].

У сучасній адміністративно-правовій літературі В.К. Колпаковим висловлено аргументовану думку щодо поліструктурності поняття «адміністративна юрисдикція». Відповідно до цієї концепції адміністративна юрисдикція (на відміну від цивільно-правової, кримінально-правової і дисциплінарної) поділяється на три види:

- а) адміністративно-регулятивну, тобто компетентність вирішувати адміністративні справи, що виникають з інших, крім виникнення спору про право і здійснення адміністративного правопорушення, підставам (справи про видачу ліцензій, державну реєстрацію автотранспортних засобів тощо);
- б) адміністративно-судочинну, тобто компетентність адміністративних судів щодо вирішення відповідних справ;
- в) адміністративно-деліктну, тобто компетентність вирішувати справи про адміністративні правопорушення, за здійснення яких передбачається накладення адміністративних стягнень [9, 257].

Підтримуючи позицію В.К. Колпакова у цьому питанні, можна говорити про поняття «компетенції» та «адміністративної юрисдикції» як поняття одного змістовного ряду, але не тотожні.

Компетенція органу – це явище, що має функціональний зміст і правову оболонку [10, 43].

Аналіз позицій науковців щодо поняття «компетенції» звертає увагу на різноманіття його визначень, що може бути результатом символічної природи.

Компетенцію визначають як частину правового статусу колективного суб'єкта адміністративного права, яка складається із сукупності владних повноважень відносно визначених предметів відання [11, 28].

Наявність певної компетенції як ознаку адміністративної правосуб'єктності визначав А.В. Венедиктов [12, 637], додаючи, що за допомогою права держава перш за все визначає компетенцію кожного держоргану, тобто предмет його діяльності (його завдання або функції), і обсяг прав і обов'язків, необхідних для здійснення його завдань [12, 613].

Завдання, цілі, функції – це поняття одного смислового ряду. Досить часто вони фіксуються в нормативних актах про діяльність органів влади. Однак, як видається, до компетенції завдання, цілі та функції не входять. Здійснюючи конкретні дії, що входять до сфери його компетенції, суб'єкт досягає своїх цілей, реалізує свої функції. Цілі, завдання і функції мають загальний, абстрактний характер. У літературі справедливо наголошувалося, що цілі діяльності і способи їх досягнення є явищем різного порядку, і об'єднання їх у єдину категорію мало б штучний характер [13, 30].

Компетенцію в адміністративно-правовій науці визначають і як певний обсяг державної діяльності, покладений на конкретний орган, або коло питань, передбачених законодавством, які він має право вирішувати в процесі практичної діяльності [14, 64].

На думку Г. Атаманчука, «...компетенція органу держави – це сукупність функцій і повноважень по управлінню певними об'єктами (процесами), відношеннями, явищами, поведінкою і діяльністю людей» [15, 547].

В.Б. Авер'янов звертає увагу на те, що компетенція (права і обов'язки) є головною складовою змісту правового статусу кожного органу, яка доповнюється такими важливими елементами, як його завдання, функції, характер взаємозв'язків з іншими органами (як по "вертикалі", так і по "горизонталі"), місце в ієрархічній структурі органів виконавчої влади, порядок вирішення установчих і кадрових питань [16, 247].

Компетенція державного органу означає встановлені правом повноваження (правові можливості) у визначеній сфері державної діяльності, за визначеними предметами відання. Державний орган зобов'язаний здійснювати свою компетенцію. Одночасно до компетенції окремих органів входять окремі повноваження, якими орган має право користуватися на свій розсуд. Наприклад, право законодавчої ініціативи [17, 567].

А.В. Міцкевич визначав компетенцію державного органу як закріплене за держорганом коло завдань державного керівництва, виконання яких становить обов'язок органу, а також коло владних прав, необхідних для здійснення покладених на нього завдань [18, 120]. Владні права і обов'язки, як засоби виконання завдань державного управління суспільством, складають зміст компетенції державного органа [18, 111-112].

С.С. Студенікін визначає компетенцію як коло обов'язків, повноважень і відповідальність різних державних органів, що здійснюють виконавчу та розпорядчу діяльність [19, 15]. З такою позицією складно погодитись у першу чергу у співвідношенні категорій обов'язки і повноваження, існує усталена думка, що повноваження є правообов'язками. За Б.М. Лазаревим компетенція органу управління являє собою систему його повноважень, тобто суб'єктивних прав та обов'язків особливого роду. Компетенція включає в себе обов'язок (перед державою) і право (по відношенню до керованих об'єктів) виконувати певні функції (планування, регулювання, контроль та ін.) [20, 27]. По-друге, відповідальність державних органів – це вже наслідок неналежного виконання ними свої компетенційних повноважень, а тому вона не може бути структурним елементом компетенції.

Аналіз наукових та навчальних джерел дозволяє простежити певну тенденцію – вчені-адміністративісти формулюють визначення компетенції через її структурні елементи, не приділяючи належної уваги характеристиці її ознак. Визначення лише разом з аналізом його ознак дає загальне уявлення про компетенції.

На нашу думку, ознаками компетенції органів публічної адміністрації можна визначити наступні:

- компетенція органів публічної адміністрації є складовим елементом їх адміністративно-правового статусу. В.Б. Авер'янов звертає увагу на те, що орган, виступаючи конкретним суб'єктом права, у компетенції отримує найбільш глибокий прояв правосуб'єктності [21, 25].
- компетенція встановлюється нормативно-правовими актами та має суворо визначені рамки. Визначаючи компетенцію органу публічної адміністрації, держава вводить його діяльність у певні рамки, що означає заборону не тільки для нього виходити за ці рамки, але і для інших державних органів втручатися в цю сферу, якщо інше не передбачено правовими нормами [10, 52]. В.К. Колпаков зазначає, що в рамках своєї компетенції органи виконавчої влади самостійні в організаційному та функціональному відношеннях [22].
- компетенція слугує правовим засобом здійснення функцій органів публічної адміністрації. Відповідно, функції визначають напрямки діяльності органу, а компетенція – що саме необхідно чи можна зробити для їх реалізації [23, 59]. В.Б. Авер'янов, аналізуючи співвідношення функцій і компетенції органів виконавчої влади, зазначає, що функції органів виконавчої влади органічно пов'язані з державно-владними повноваженнями (правами і обов'язками). Правовою формою цих прав і обов'язків виступає компетенція органів виконавчої влади [24, 260]. Отже, функції не є однопорядковими з повноваженнями елементами компетенції органу, а виражаються в ній шляхом правового закріплення (регламентації) останніх [21, 57-60].

Таким чином повноваження останнього повинні відповідати тій функції, яку виконує цей орган. Кожен орган публічної адміністрації має свою компетенцію.

Межі компетенції органів публічної адміністрації окреслюються передусім шляхом вказівки на певні сфери суспільного життя, на які повинна бути спрямована діяльність того чи іншого органу, і на ту державну функцію, яку він має право і зобов'язаний здійснювати відносно даного кола суспільних явищ [10, 44].

Таким чином, компетенція органів публічної адміністрації це – складовий елемент їх адміністративно-правового статусу, який є правовим засобом здійснення функцій органів публічної адміністрації, вона встановлюється нормативно-правовими актами, має суворо визначені межі та забезпечує їх самостійність органів публічної адміністрації організаційному та функціональному відношеннях.

Ю. Тихомиров до складових компетенції відносить елементи двоякого роду. До власне компетенційних елементів належать предмети відання як юридично-визначені сфери та об'єкти впливу, а також владні повноваження як гарантована законом міра прийняття рішень. До супутніх елементів він відносить цілі як довгострокову нормативну орієнтацію, що виражається в безперервному вирішенні виникаючих завдань за допомогою здійснення компетенції, та обов'язок діяти, незалежно від того, стосується це держави або її органів і посадових осіб. Без неї компетенція втрачає головне – публічно-правове забезпечення за допомогою різних засобів [25, 24].

Д. Бахрах вважає, що перший елемент компетенції включає права і обов'язки, пов'язані з здійсненням влади, з участю в управлінських відносинах, у тому числі і право видавати певні акти. Другий елемент – підвідомчість, правове закріплення кола об'єктів, предметів, справ, на які розповсюджуються владні повноваження [11, 28].

Слід зазначити, що компетенція будь-якого державного органу починається з встановлення визначеної сфери суспільних відносин, у межах якої діє орган держави, тобто кола його діяльності, сфер суспільного життя, на які спрямована його діяльність. Ця сфера діяльності державного органу в юридичному значенні відображається в законодавстві та визначається як предмет відання органу держави. Предмети відання – це не окремі питання і не сукупність

питань, а визначення сфер державної діяльності. Предмети відання в їх юридичному значенні відображені в законодавстві [26, 23].

Предмет відання – узагальнене, але юридично значиме визначення тієї сфери суспільних відносин, у якій належить діяти органу держави та виконувати свої функції, це ті суспільні відносини, у яких державний орган юридично компетентний [27, 115].

Ю. Тихомиров запропонував наступні типові предмети відання як елемент компетенції: а) сфери державного і суспільного життя, галузі економіки та соціально-культурного будівництва; б) політичний курс і стійкий вид діяльності; в) юридичні дії; г) матеріальні об'єкти (власність і т.п.); д) фінансово-грошові кошти; е) державні та інші інститути, органи, організації; ж) керівники, посадові особи; з) правові акти (з урахуванням їх ієрархії) [25, 25]

Оскільки об'єм і характер прав і обов'язків органів публічної адміністрації залежить від кола справ, якими йому належить займатися, нерозривний зв'язок існує між предметами відання та повноваженнями. Більше того, у законодавстві ці елементи можуть зливатися, збігатися, якщо предмети відання сформульовані законодавцем настільки конкретно, що в них міститься вказівка на те, якими саме повноваженнями з відповідного предмета відання розпоряджається орган публічної адміністрації [27, 15].

Таким чином, наступним елементом компетенції органів публічної адміністрації є владні повноваження на здійснення певного виду владних дій. Реалізуючи їх, органи публічної адміністрації виконують свої функції. Для виконавчої влади особливе значення має чіткий розподіл повноважень між її ланками [25, 27].

Повноваження зумовлені предметом відання, тобто конкретними завданнями, функціями, що вирішує і виконує державний орган. Повноваження зазвичай юридично закріплені, і в компетенції органу держави передбачені можливості видавати обов'язкові до виконання правові акти. Владні повноваження виражаються в тому, що ці акти (нормативні чи індивідуальні) забезпечуються шляхом застосування різних методів, у тому числі методів примусу [28, 80].

І.Н. Кузнецов стверджує, що повноваження завжди предметні. Наділяється ними орган державної влади для виконання покладених на нього завдань і функцій. Коло і об'єм таких повноважень залежить від призначення і місця органу в системі органів держави [27, 14]. Тому компетенцію органу можна встановити лише за умови окреслення сфери застосування наданих йому владних повноважень, кола питань, якими слід займатися [29, 11].

Генетичне коріння владного повноваження йдуть у природу державної влади, яка мов матеріалізується в безлічі владних актів та діянь, розкладається на загальні та конкретні веління, які формують і виражають їх носії [30, 136] владних повноважень, з одного боку, є прямим вираженням державного владарювання, з іншого – служить специфічною ознакою державного органу, апарату держави в цілому [30, 137]. Абстракція державного владарювання зв'язується з реальністю його втілення. Теорія дає змогу зрозуміти, як держава здійснює свою владу через органи. А.І. Єлістратов писав у 20-х рр., що держава може уособлювати у своїх органах певні взаємно розчленовані прояви своєї істоти. Виступаючи суб'єктом прав, держава передає безліч компетенції своїм органам. При всій суперечливості вольових актів органів вони покликані у своїй сукупності висловлювати державну волю. Для цього їм передаються адміністративні повноваження. І всі адміністративні установи розрізняються, на його думку, за складом, компетенції та порядку діяльності. Компетенція визначалася як єдність їх обов'язків і прав [31, 37-46].

Ц. Ямпольською владне повноваження виділено як одну з специфічних ознак державного органу та охарактеризовано як особливу форму організуючої діяльності держави. Воно складається, у свою чергу, з пов'язаних між собою елементів. До їх числа віднесені: видання державою велінь – правових актів, обов'язкових для всіх громадян та посадових осіб, захист цих велінь від порушень за допомогою примусової сили держави, забезпечення виконання велінь держави заходами виховання, переконання, заохочення, матеріальне забезпечення виконання державних велінь шляхом розпорядження єдиним фондом державної власності [32, 11-10].

Владні повноваження є забезпечене законом вимог уповноваженого суб'єкта певної поведінки і дій, звернене до фізичних і юридичних осіб [30, 139].

Ю. Тихомиров виділяє наступні повноваження: а) керує; б) управляє; в) вирішує; г) бере участь; д) нормує; е) організує; ж) вказує; з) координує; і) розробляє; к) контролює; л) забороняє. Кожне з яких розчленовує на більш конкретні. Наприклад, «вирішує» – означає «встановлює», «створює», «стверджує» і т.п., за характером рішення можуть бути самостійними, узгодженими, спільними, попередніми, рекомендаційними. Відзначаючи, що повноваження «керує» і «управляє» є загальними і включають комбінації інших повноважень [25, 27].

Між функціями і конкретними владними повноваженнями існує найтісніший зв'язок (адже повноваження потрібні для здійснення функцій), але кожна з цих складових частин компетенції зберігає відносну самостійність. Функція в декількох органів може бути одна і та ж (наприклад, у місцевої Ради та її виконкому), а конкретні повноваження щодо її здійснення – різними [10, 47].

Таким чином, підсумовуючи викладене, можна констатувати: компетенція органів публічної адміністрації визначається шляхом вказівки на – сферу суспільного життя, яка повинна бути об'єктом діяльності, органу, – державну функцію, яку орган повинен здійснювати в цій сфері суспільного життя та яка проявляється в окремих предметах відання органу, – конкретні повноваження (права та обов'язки) органу, які забезпечують реалізацію зазначеної функції у згаданій сфері суспільного життя, – межі (територію, об'єкти, час), на які поширюється повноваження.

Понятійний апарат потребує чіткого наукового визначення та законодавчого закріплення, для чого доцільно, зважаючи на світові інтеграційні процеси, здійснити системне дослідження зарубіжного досвіду застосування поняття «компетенції» у науковому та нормативному обігу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Юридическая энциклопедия: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редколегії) та ін. – К.: «Укр.енцикл.», 2001. Т.3: К-М. – 2001. – 792 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови/укладач і голов. ред. В.Т. Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.
3. Конституція України, № 254к/96-ВР від 28.06.1996 із змінами та доповненнями / Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст.141. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
4. Цивільний процесуальний кодекс України № 1618-IV від 18.03.2004 /Відомості Верховної Ради України, 2004, № 40-41, 42, ст.492. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
5. Господарський процесуальний кодекс України № 1798-XII від 06.11.1991 / Відомості Верховної Ради України, 1992, № 6, ст.56. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
6. Господарський кодекс України / № 436-IV від 16.01.2003 Відомості Верховної Ради України, 2003, № 18, № 19-20. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
7. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. Том 1. / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003.
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) м. Київ, 7 травня 2002 року № 8-рп/2002. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
9. Колпаков В.К. Адміністративна юрисдикція: сутність поняття // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 19. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – 2003. – С. 255-258.

10. Лазарев Б.М. О компетенции органа советского государства / Б.М. Лазарев // Советское государство и право. – 1964. – № 10. – С. 42-53.
11. Бахрах Д.Н. Административное право. Учебник для вузов. – М.: Издательство БЕК, 1996. – 368 с.
12. Венедиктов А.В. Государственная социалистическая собственность / Отв. ред. В.К. Райхекр. – М.; Л.: Издательство АН СССР, 1948. – 839 с.
13. Якимов А.Ю. Статус субъекта административной юрисдикции и проблемы его реализации: монография / А.Ю. Якимов. – М. «Проспект», 1999. – 200 с.
14. Административное право України. – 2-е узд., перераб. и доп. [Учебник для студентов высш. учеб. заведений юрид. Спец. / Ю.П. Битяк, В.В. Богущкий, В.Н. Гарашук и др.]; Под ред. проф. Ю.П. Битяка. – Харьков: Право, 2003. – 576 с.
15. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: Курс лекций / Г.В. Атаманчук. – М.: Изд-во «Омега-Л», 2004. – 282 с.
16. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Видавничий дім "Ін-Юре", 2002. – 668 с.
17. Проблемы общей теории права и государства: Учебник для вузов / Под общ. ред. Академіка РАН, д.ю.н., проф. В.С. Нерсисянца. – М.: Норма, 2006. – 832с.
18. Мицкевич А.В. Субъекты советского права / А.В. Мицкевич. – М.: Госюриздат, 1962. – 213 с.
19. Власов В.А., Советское административное право / В.А. Власов, С.С. Студеникин. – М.: Госюриздат, 1959. – 535 с.
20. Лазарев Б.М. Компетенция органов управления. – М.: Юридическая литература, 1972. – 210 с.
21. Аверьянов В.Б. Функции и организационная структура органа государственного управления. – Киев: Наукова думка, 1979. – 151 с.
22. Колпаков В.К. Адміністративне право України: Підручник / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, – 1999. – 736 с.
23. Любченко П.М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування / П.М. Любченко. – Х.: Модель всесвіту, 2001. – 224 с.
24. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред.кол. В.Б. Аверьянов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. – 592 с.
25. Тихомиров Ю.А. Теория компетенции / Ю.А. Тихомиров // Журнал российского права. – 2000. – № 10. – С. 22-32.
26. Кутафин. О.Е.. Компетенция местных Советов: учеб. пособие. – 2-е узд / О.Е. Кутафин., К.Ф. Шеремет. – М.: Юрид. лит., 1986. – 224 с.
27. Кузнецов И.Н. Компетенция высших органов власти и управления СССР / И.Н. Кузнецов. – М.: Юрид.лит., 1969. – 246 с.
28. Голосніченко Д.І. Теоретичні засади визначення владних повноважень на основі виявлення об'єктивно необхідних / Д.І. Голосніченко // Вісник львів. ун-ту. – Серія юридична. – 2008.– № 47. – С. 76-82.
29. Ямпольская Ц.А. Субъекты советского административного права: автореферат диссертации на соискание ученой степени докт. юрид. наук.: спец 12.00.07 / Ц.А. Ямпольская. – М., 1958. – 38 с.
30. Тихомиров Ю.А. Публичное право. Учебник / Ю.А. Тихомиров – М.: Издательство БЕК, 1995. – 496 с.

31. Елистратов А.И. Очерк административного права / А.И. Елистратов. – М., 1922. – С. 37-46.
32. Ямпольская Ц.А. Органы советского государственного управления в современный период / Отв. ред. В.Ф. Коток; Академия наук СССР. Институт права. – М.: Изд-во АН СССР, 1954. – 227 с.

УДК 342:35 (477)

ФУНКЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ

Меліхова О.Ю., ст.викладач

Запорізький національний університет

Проведено аналіз функцій як елемента адміністративно-правового механізму управління у сфері юридичної науки в Україні, а також здійснено їх класифікацію.

Ключові слова: механізм, суб'єкт, управління, функції, юридична наука.

Мелихова О.Ю. ФУНКЦИИ КАК ЭЛЕМЕНТ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ В СФЕРЕ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКИ В УКРАИНЕ / Запорожский национальный университет, Украина

Проведен анализ функций как элемента административно-правового механизма управления в сфере юридической науки в Украине, а также осуществлена их классификация.

Ключевые слова: механизм, субъект, управление, функции, юридическая наука.

Melikhova O.Y. / Zaporizhzhya national university, Ukraine

Key words: law science, management, mechanism, functions, subject.

Важливим елементом адміністративно-правового механізму управління є функції, адже ефективність будь-якої управлінської діяльності значною мірою визначається ступенем усвідомлення функцій управління та рівнем їх виконання. Функції управління у сфері юридичної науки є основними напрямками діяльності суб'єктів управління щодо виконання визначених або покладених на них завдань у відповідній сфері. Варто зазначити, що і сама сфера управління зумовлює особливість прояву змісту функцій, а також впливає на решту елементів адміністративно-правового механізму управління юридичною наукою. Таким чином, дослідження функцій управління у сфері юридичної науки, визначення їх потенціалу дозволить оптимізувати процес управління у відповідній сфері, а також сприятиме розвитку юридичної науки в Україні та її інтеграції з правотворчістю і юридичною практикою.

Дослідженню функцій управління у вітчизняній адміністративно-правовій науці та науці державного управління приділено достатньо уваги як з точки зору їх характеристики, так і переліку та класифікації. На доктринальному рівні відповідному питанню приділено увагу в працях В. Авер'янова, Г. Атаманчука, Д. Бахраха, Ю. Битяка, С. Ківалова, Т. Коломоєць, Л. Ковалю, В. Колпакова, В. Малиновського, Р. Мухаєва, С. Стеценка, В. Столбового, В. Уколова і ряду інших вчених. Однак варто зазначити, що в межах адміністративно-правової науки відсутня класифікація функцій управління саме у сфері юридичної науки в Україні, із врахуванням специфіки їх прояву.

Мета даного дослідження полягає в тому, щоб на підставі опрацювання різноманітних наукових, навчальних та публіцистичних джерел визначити функції управління у сфері юридичної науки в Україні, здійснити їх класифікаційний розподіл та надати їх адміністративно-правову характеристику.